

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

תורה – שמות פרק יד'

- (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (א) וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:
- (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירָת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַעַל עֶפְרוֹ נִכְחוּ תַחְנוּ עַל הַיָּם: (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירָת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַעַל עֶפְרוֹ נִכְחוּ תַחְנוּ עַל הַיָּם: (ב) מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּתְּבוּ וַיִּשְׁרוּן קָדָם פִּיּוֹם חִירָתָא בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין יָמָא קָדָם בַּעִיל עֶפְרוֹ לְקַבְלִיָּה תִשְׁרוּן עַל יָמָא:
- (ג) וַאֲמַר פְּרַעֲה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִים הֵם בְּאַרְצָא סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: (ג) וַאֲמַר פְּרַעֲה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִים הֵם בְּאַרְצָא סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: (ג) וַיִּמַּר פְּרַעֲה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעַרְבְּלוֹ אֲנִי בְּאַרְעָא אֲחַד עֲלִיהוֹן מִדְבָּרָא:
- (ד) וַחֲזַקְתִּי אֶת לֵב פְּרַעֲה וַרְדֵּף אַחֲרֵיהֶם וְאַכְבַּדָּהּ בְּפְרַעֲה וּבְכַל חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֹן: (ד) וַחֲזַקְתִּי אֶת לֵב פְּרַעֲה וַרְדֵּף אַחֲרֵיהֶם וְאַכְבַּדָּהּ בְּפְרַעֲה וּבְכַל חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֹן: (ד) וַאֲתַקְפִּי יָת לְבָא דְפְרַעֲה וַיִּרְדֵּף בְּתַרְיָהוֹן וְאַתְקַשֵּׁר בְּפְרַעֲה וּבְכַל מִשְׁרִיתֶיהָ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם אֲרִי אֲנִי יִי וַעֲבָרוּ כֹן:

רש"י

- (ב) וישבו – לאחוריהם לכל מצרים היו מקרבין כל יום השלישי כדי להטעות את פרעה שיאמר תועים הם בדרך כמו שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגו': ויחנו לפני פי החירות – (מכילתא) הוא פיתוס ועכשיו נקרא פי החירות על שם שנעשו בני חורין והם שני סלעים גבוהים זקופים והגיא שצניניהם קרוי פי הסלעים: לפני בעל כפון – (מכילתא) הוא נשאר מכל אלהי מצרים כדי להטעותן שיאמרו קשה יראתן ועליו פירש איוב (איוב יב) משגיא לגוים ויאבדם:
- (ג) ואמר פרעה – כשישמע שהם שבים לאחוריהם: לבני ישראל – על בני ישראל. וכן ה' ילחם לכם עליוכם (בראשית כ) אמרי לי אחי הוא אמרי עלי: נבכים הם – כלואים ומשוקעים ובלע"ז שירי"ר (איינגעענגט) כמו
- (ד) ויחזקתי את לב פרעה – (תהלים פד) צעמק הצבא (איוב כח) מצכי נהרות (שם לח) נצכי ים נבוכים הם כלואים הם במדבר שאינו יודעין לכאת ממנו ולהיכן ילכו:
- (ה) ואכבדה בפרעה – כשהקב"ה מתנקם ברשעים שמו מהגדל ומתכבד. וכן הוא אומר (יחזקאל לח) ונשפטתי אתו וגו' ואח"כ והתגדלתי והתקדשתי וגו' ואומר (תהלים עו) שמה שבר רשפי קשת ואח"כ נודע ביהודה אלהים ואומר (שם ט) נודע ה' משפט עשה: בפרעה ובכל חילו – הוא התחיל בעצירה וממנו התחילה הפורענות (מכילתא): ויעשו כן – להגיד שצחן ששמעו לקול משה ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו אנו נרכיבים לצרוח אלל אמרו אין לנו אלל דברי בן עמרם (מכילתא):

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

נביא – שופטים פרק ד' ה'–ח'

(ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: (ה) והיא יתבה בקרתא בעטרות דבורה מתפרנסא מן דילה ולה דקלין ביריחו פרדסין ברמתא זיתין עבדין משח בבקעתא בית שקיא בבית אל עפר חור בטור מלכא וסלקין לותה בני ישראל לדינא:

(ו) ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא ענה יהוה אלהי ישראל לה ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולון: (ו) ושלחת וקרת לברק בר אבינעם מקדש דבית נפתלי ואמרת ליה הלא קד יי אלהא דישראל אזיל ותתנגיד בטורא דתבור ותדבר עמך עסרא אלפין גברא מבני נפתלי ומבני זבולון:

(ז) ומשכתי אליה אל נחל קישון את סיסרא שר עבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיהו בידך: (ז) ואתיב על ירך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חילא דיבין וית רתיכוהו וית משריתיה ואמסרנה בידך:

(ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלהי: (ח) ואמר לה ברק אם תיזלין עמי ואיזיל ואם לא תיזלין עמי לא איזיל:

רש"י

בצקעת צית אל, שהוא מקום שמו, ועפר חיזור בהר אפרים, תי' יונתן 'צטור מלכא', אומר אני שמוכרין אותה ליוצרי חרש. ויש פותרין: 'עפר חיזור', שדה זרע, כמו (שביעית ז א): שדה הלצן:

(ו) הלל ליה – ציד משה (דברים כ יז): כי החרס תחרים, כך שנויה צמכילתא (צא יב):

(ה) תחת תומר – תמרים היו לה זיריחו. בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים – לפי תרגומו של יונתן יש ללמוד שאין מקרא זה כמשמעו, ואין אלו סימני מקום ישיבתה, אלא למדנו שאשה עשירה היתה ומן המקומות האלו היתה פרנסתה, והיא יושבת בעירה, עטרות שמה. תחת תומר – תמרים היו לה זיריחו, וכרמים ברמה, וזיתים

כתובים – משלי פרק יד' כה'–כח'

(כה) מציל נפשות עד אמת ויפח כזבים מרמה: (כה) מפצא נפשא סהדא דקושטא ודמלל כדבותא רמיא הוא:

(כו) ביראת יהוה מבטח עז ולבניו יהיה מחסה: (כו) דחלתיה דאלהא סברא דעשנא ולבניו נהוי תוכלן:

(כז) יראת יהוה מקור חיים לסור מפוקשי מות: (כז) דחלתא דאלהא מבוע דחיי לדמסטי מן פחא דמותא:

(כח) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון: (כח) בסוגעא דעמא דרריה דמלכא והיך דבציר עמא מתתבר פרנסיה:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

רש"י

בנות את צתייהם שמתקיימות על ידיהן כמו
אשתו של און בן פלת כמו שפורש צפרק
חלק, ואולת – ואשה שוטה. בידיה תהרסנו –
תהרס ביתה זו אשתו של קרח:
(ג) הולך בישרו ירא – מי שהוא ירא ה', ומי
שהוא נלזז לרכים כלומר עוקם דרכיו. בזהו
– להקב"ה:

(כד) חושך שצטו – סופו שאונא את בנו
שרואהו בסופו יולא לתרבות רעה. שחרו
מוסר – תמיד לבקרי' מיסרהו:
(כה) לשובע נפשו – דומה שיהא שבע (סא"א
ונכתב תחתיו). תחסר – אינו דומה שיהא
שבע:
(א) חכמות נשים בנתה ביתה – חכמות נקוד
פתח שאינו שם דבר אלא החכמות שצנשים

מישנה – שבת פרק טז'

(א) כל כתבי הקודש מצילין אותן מפני הדלקה, בין שקורין בהן ובין
שאינן קורין בהן. ואף על פי שכתובים בכל לשון, טעונים גניזה. ומפני
מה אין קורין בהן. מפני בטול בית המדרש. מצילין תיק הספר עם
הספר, ותיק התפילין עם התפילין, ואף על פי שיש בתוכן מעות. ולהיכן
מצילין אותן. למבוי שאינו מפלש. בן בתירא אומר, אף למפלש:

לקרות ככתובים בשבת בשעת צית
המדרש משום דמשכי ליבא ואתו
לאמנועי מלשמוע הדרשה: ואע"פ
שכתובים בכל לשון – ואיכא למאן דאמר
דלא נתנו לקרות בהן ואין מצילין אותן,
אפילו הכי טעונים גניזה ואסור להניחן
במקום הפקר: למבוי שאינו מפולש –
שיש לו שלש מחילות ולחי אחד ברוח
רביעית, זהו מבוי שאינו מפולש האמור
כאן. שלש מחילות בלא לחי, זהו מבוי
מפולש. והכי מפרש לה בגמרא. ואין
הלכה כבן בתירא:

(ב) מצילין מזון שלש סעודות הראוי לאדם, הראוי לבהמה
לבהמה. פיצד. נפלה דלקה בלילי שבת, מצילין מזון שלש סעודות,
בשחרית, מצילין מזון שתי סעודות, במנחה, מזון סעודה אחת. רבי יוסי
אומר, לעולם מצילין מזון שלש סעודות:

סרית ליה אתי לכבווי: נפלה ליקה
בלילי שבת – קודם אכילה: שחרית –
קודם סעודה: רבי יוסי אומר לעולם
הוא מציל – הואיל ויומא בר הכי הוא
ובהיתרא טרחה. ואין הלכה כרבי יוסי:

רע"ב – (א) כל כתבי הקודש – אפילו
נביאים וכתובים, מצילין אותן מחלך
שנפלה בו הדליקה לחלך אחרת שבאותו
מבוי אף על פי שלא עירבו, והוא שיהיו
כתובים בכתב אשורית ובלשון הקודש: בין
שקורין בהן – כגון נביאים שמפטירין
בהן בשבת בבית הכנסת: בין שאין קורין
בהן – כגון כתובים, דאף יחידים אין
קורין בהן בשבת מפני ביטול בית המדרש
כדלקמן, שהיו דורשים לעם בשבת ומורין
להן הלכות איסור והיתר, לפי שכל ימות
החול הם עסוקים במלאכתן, ואסרו

רע"ב – (ב) מצילין מזון שלש סעודות
– ואף על גב דבהיתרא קא טרחה, דהא
לא שרו ליה לאכול אלא לחלך המעורבת
בלבד, אפילו הכי לא שרי ליה לאכול
טפי, מפני שאדם צריך על ממונו, ואי

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

(ג) מִצִּילִין סַל מִלֵּא כְּבֻדָּת, וְאֵף עַל פִּי שְׂיִישׁ בּוֹ מֵאָה סְעֻדוֹת, וְעִגּוּל שֶׁל דְּבִלָּה, וְחֻבִּית שֶׁל יַיִן. וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵיכֶם, בּוֹאוּ וְהִצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פְּקָחִיו, עוֹשִׂין עִמּוֹ הַשְּׁבוּן אַחַר הַשְּׁבֵת. לְהִיכֵן מִצִּילִין אוֹתָן. לְחֻצֵר הַמְּעַרְבֵת. בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר, אֵף לְשִׁאיִנָּה מְעַרְבֵת:

בא, עושין עמו חשבון לאחר שבת. ובירא שמים עסקינו, לאף על גב דמהפקירא קא זכי ומה שהליל לדיה הוי, מכל מקום לא ניחא ליה לכהני מאחרים, לידע לעל כרחיה אפקריה, ובחנם נמי לא ניחא ליה לטרח, הלכך שקיל אגריה:

רע"ב – (ג) מצילין סל מלא ככרות – הואיל ובצת אחת הוא מציל, מה לי פורתא מה לי טובא: ועיגול של דבלה – אע"פ שהוא גדול ויש בו סעודות הרבה: ואם היו פקחים – ויודעים שאם ישאלו שזכר כפועלים לאו שזכר שבת שקלי, כיון דמעיקרא לאו אדעתא דשזכר פעולה

(ד) וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל בְּלִי תְּשֻׁמִּישׁוֹ, וְלוֹבֵשׁ כָּל מַדָּה שְׂיִכּוּל לְלִבָּשׁ, וְעוֹטֵף כָּל מַדָּה שְׂיִכּוּל לְעֵטֵף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, שְׂמוֹנֵה עֶשֶׂר בְּלָיִם. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא, וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵיכֶם, בּוֹאוּ וְהִצִּילוּ עִמָּי:

עליה, וכובע שזראשו, ומאנפת, ושני מנעלים שזרגליו, ושני צתי שוקים, ושני צתי ידים שמלבישים אותם על הידים ומכסין בהן הזרועות עד האצילים, ושני רדידים שמתנגז בהן, וטלית קטן שמכסה בו ראשו וכתפו, וסודר שזנארו ותלויין שני ראשו לפניו וקורין לו בערבי ש"ז: בואו והצילו עמי – שכסם שהוא מציל כך הם מצילים. אבל לעיל אמר בואו והצילו לכם, שפעמים שהוא מציל יותר ממה שהם יכולים להציל, כגון שהוא לא סעד והן סעדו או איפכא:

רע"ב – (ד) ולקס הוא מוציא – לתנא קמא, לאחר המעורבה; ולבן בתירא, אפילו לאחר שאינה מעורבה: כלי תשמישו – שזריכים לו לאותו היום לסעודה: שמונה עשר כלים – שהוא רגיל ללבוש בחול בצת אחת, ותו לא. ואלו הן: הסרבל העליון, ומלבוש שממלאין אותו מוך ואמר גפן זין תפירה לתפירה שקורין בערבי מחשי"א, וחגור רחב שחוגר ממעל למדיו, ובגד זר וקצר שקורין בלע"ז גוני"א, וחלוק שלבוש על צקרו שקורין קמיז"א, וחגור שחוגרים

(ה) רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּנֵּס אוֹמֵר, פּוֹרְסִין עוֹד שֶׁל גְּדֵי עַל גְּבֵי שְׂדֵה תְּבֵה וּמְגַדֵּל שְׂאֲחוֹ בְּהֵן אֶת הָאוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחַרְף. וְעוֹשִׂין מִחֻצָּה בְּכָל הַבְּלָיִם, בֵּין מִלְּאִים בֵּין רִיקָנִים, בְּשִׁבִיל שְׂלֵא תַעֲבֵר הַדִּלְקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכָלִי חֶרֶשׁ חֲדָשִׁים מִלְּאִין מִיָּם, לְפִי שְׂאִין יְכוּלִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר וְהֵן מִתְּבַקְעִין וּמְכַבִּין אֶת הַדִּלְקָה:

שלח ישרף: זין מלאים – מים: שאין יכולין לקבל את האור – מפני שחדשים הם. וכזר ר' יוסי גרם כיצוי אסור אפילו במקום הפסד ממון. ואין הלכה כר' יוסי:

רע"ב – (ה) שידה – העשויה כמין ארון: תיבה – קטנה של שולחני: ומגדל – ארמאריא"ז בלע"ז ובערבי מנשא"ר. ושלשתן של עץ: מפני שהוא מחרד – ואין האור נאחזת בו, ומציל על כלי עץ

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

(ו) נִכְרִי שֶׁבָּא לְכַבּוֹת, אֵין אֹמְרִים לוֹ כִּי וְאֵל תִּכְבֶּה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׂבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן, אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשְׂבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן:

מפני שאין שבתת הנכרי עליהן, לישראל אינו מוזהר על שבתת הנכרי כשאנו עבדו:

רע"ב – (ו) אין אומרים לו ככה – לאמירה לנכרי שבות: ואל תכבה – אין כריך למחות זידו אלא יניחנו ויכבה,

(ז) בּוֹפִין קַעְרָה עַל גְּבֵי הַגֵּר בְּשִׁבִיל שְׂלֵא תֶאֱחָזוּ בַקּוֹרָה, וְעַל צוֹאָה שֶׁל קָטָן, וְעַל עֶקֶב שְׂלֵא תִשָּׂה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲשֵׂה בָּא לְפָנָי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַדִּי בְעֶרְבִי, וְאָמַר, חוֹשְׁשֵׁי לוֹ מִחֲטָאֵת:

כופין עליה קערה בשביל הקטן שלא יתלכלך: מעשה בא – כפיית כלי על עקרב: בערב – שם מקום: חושש אני לו מחטאת – דכיון שלא היה עקרב רץ אחריו חושש אני שמא חייב חטאת משום אידה. ולענין פסק ההלכה, אותן בעלי הארס שנושכין וממיתין ודאי, כגון הנחשים השרפים וכלב שוטה, מותר להרגן מיד כשיראה אותן ואפילו שאין ראים אחריו. ואותן שאינן נושכין וממיתין ודאי אלא פעמים ממיתין ופעמים אינן ממיתין, אם ראים אחריו מותר להרגן, ואם אין ראים אחריו כופה עליהם כלי, ואם דרסן והרגן לפי תומו מותר. ולכוד נחש מפני שרואה לנחש בו אסור:

רע"ב – (ז) כופין קערה – של חרס על גבי הנר, ובלבד שלא יכבה. ואע"פ שנטול כלי להצלת קורה שאינה ניטלת בשבת, הא ארתיבנא מינה לר' יצחק לאמר אין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל, ושני לה, בצריך למקומו של כלי דשרי לטלטלו לצורך מקומו: ועל אראה של קטן – לאו אראה של נער קטן האמר, דהא גרף של רעי הוא ומותר לטלטלו ולהוציאו לאשפה. אלא הכי האמר, ועל אראה של תרנגולים מפני הקטן שלא יטפח ויתלכלך בה. וכגון שרואה זו מונחת באשפה שצחצר, ללא רמיא קמיה ולא גרף של רעי הוא, הלכך אין מותר לטלטלה ולהוציאה, אבל

(ח) נִכְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגֵּר, מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאֹרֹו יִשְׂרָאֵל, וְאֵם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲסוּר. מִלֵּא מִים לְהִשְׁקוֹת בְּהִמְתּוֹ, מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאֵם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲסוּר. עֲשֵׂה גוֹי כְּבֶשׂ לַיָּרֵד בּוֹ, יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאֵם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲסוּר. מַעֲשֵׂה בְרָבֵן גְּמֻלְיָאֵל וְזִקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין בְּסִפְיָנָה, וְעֲשֵׂה גוֹי כְּבֶשׂ לַיָּרֵד בּוֹ, וְיָרְדוּ בּוֹ רַבֵּן גְּמֻלְיָאֵל וְזִקְנִים:

ואי אשמועינן מים, הוה אמינא מים הוא דבשזיל ישראל אסור, אבל נר אע"ג דבשזיל ישראל כיון דאיהו נמי כריך ליה שרי דנר לאחד נר למאה, כריכא. וכבש אע"ג דדמי לנר, דבש לאחד כבש למאה, משום מעשה דרבן גמליאל וזקנים תנא ליה דמעשה רב:

רע"ב – (ח) מילא מים – מצור ברשות הרבים: כבש – עושין בספינה גדולה לירד בו מן הספינה ליבשה. ואינטיריך תנא לאשמועינן נר ומים. דאי תנא נר, הוה אמינא נר הוא דשרי, לריכא למגזר שמא ירבה בשזיל ישראל דנר לאחד נר למאה, אבל מים דריכא למגזר, אסור.

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

גמרא – שבת דף קכ"ב ע"א

משנה עשה נכרי כבש גמרא וצריכא דאי אשמעינן נר משום דנר לאחד נר למאה אבל מים ליגזר דילמא אתי לאפושי בשביל ישראל וכבש למה לי מעשה דרבן גמליאל וזקנים קא משמע לן תנו רבנן נכרי שליקט עשבים מאכיל אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור מילא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור במה דברים אמורים שאין מכירו אבל מכירו אסור איני והאמר רב הונא אמר רבי חנינא מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים בשבת אבל לא על גבי מוקצה בשבת דקאים לה באפה ואזלא היא ואכלה אמר מר במה דברים אמורים שאין מכירו אבל מכירו אסור הא רבן גמליאל מכירו הוה אמר אביי שלא בפניו הוה רבא אמר אפילו תימא בפניו נר לאחד נר למאה מיתבי אמר להן רבן גמליאל הואיל ושללא בפנינו עשאו נרד בו תא שמע עיר שישראל ונכרים דרין בתוכה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים מותר לרחוץ בה מיד אם רוב ישראל ימתין בכדי שיחמו חמין התם כי מחממי אדעתא דרובא מחממי תא שמע נר הדלוק במסיבה אם רוב נכרים מותר להשתמש לאורה אם רוב ישראל אסור מחצה על מחצה אסור התם נמי כי מדלקי אדעתא דרובא מדלקי שמואל איקלע לבי אבין תורן אתא ההוא נכרי אדליק שרגא אהדרינהו שמואל לאפיה כיון דחזא דאייתי שטר וקא קרי אמר אדעתא דנפשיה הוא דאדליק אהדרינהו איהו לאפיה גבי שרגא:

רש"י על הגמרא

עומד על העצבים קרוב להם, דניחוש לשמא יטול ויאכיל: מכירו הוה – שהרי בספינה היה בא עמו: שלא בפניו הוה – כשעשאו לא היה רבן גמליאל שם, דניכוי ליה: נר לאחד נר למאה – כבש לאחד כבש למאה, אבל גבי עשבים, כשהוא מכירו מרצה בשבילו: הואיל ושללא בפניו כו' – קשיא לרבא, דשמעינן מינה דפניו אסור, ואף על פי שאין כאן מרצה בשבילו: אימא הואיל ועשאו נרד בו – וטעמא לאו משום שלא בפניו הוא, אלא הכי הוה מעשה: מותר לרחוץ בה מיד – למולאי שבת: בכדי שיחמו חמין – שלא יהנה במה שהקדימו להחם בשבת, וכן בכל מעשה שבת נתנו חכמים שיעור להמתין לערב בכדי

נר לאחד נר למאה – כיון דנכרי לכרכו הדליקו, ליכא למימר דבשביל ישראל חפיש: כבש למה לי – הא דומיא דנר הוא, כבש לאחד כבש למאה: מאכיל אחריו ישראל – את בהמתו, ואחריו דוקא נקט בטולהו, דנכרי לזוך עצמו עביד: אבל מכירו אסור – קא סלקא דעתך דעביד נמי אדעתא דידיה: מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים – מחוברים: בשבת – לרעות, וליכא למיגזר שמא יחלוץ ויאכיל: ואינו מעמידה על גבי מוקפה – שמא יטול בידו ויאכיל, והא נמי מוקפין נינהו לגבי טלטול, דאתמול הוה מחוברין: דקאים ליה באפה – שלא תפנה למקום אחר: ואזלא ואכלה – אבל הוא אינו

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

אסיק דעתיה להדליק אף בשבילם, וקתני אסור: אדעתא דרובא – הלכך ישראל עיקר, ומחאה על מחאה נמי ליכא למיקם עלה דמלתא, דאיכא למימר עיקר דעתיה דמדליק בשביל ישראל ואיכא למימר עיקר דעתיה דמדליק בשביל נכרי אבל נכרי וישראל והמדליק עלמו משתמש לאורה ודאי עיקר אדעתא דידיה עבד וכיון דנר לאחד נר למאה שרי: תורן – מקום: דאייתי שטר – ההוא דאלקנה:

שיעשו, והא הכא דחימוס לאחד חימוס למאה, דצבת אחת מחממין, וקתני אס רוב ישראל דהוי דומיא דמכירו, דמסיק אדעתיה לעשות אף בשבילו אסור, ואף על גב דשלא בפניו, וקשיא זין לאזיי זין לרבא: אדעתא דרובא מחממי – ועיקר חילול השבת בשבילם, אבל נכרי וישראל, דנכרי אדעתא דנפשיה הוא דעבד שרי, לאזיי שלא בפניו, ולרבא אפילו בפניו: נר הלוקה במסיבה – של בני אדם: אס רוב ישראל אסור – והא הכא, דהוי דומיא דמכירו, הואיל ורובא נינהו

זוהר – בשלח דף ס"א ע"א

אשרי משביל אל דל, במה תקיפא אגרא דמספנא, קמי קודשא בריה הוא: אמר רבי חייא, תוההנא על האי קרא דכתיב, (תהלים סט) פי שומע אל אביונים יי, וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא. אמר רבי שמעון, בגין דאינון קריבין יתיר למלפא, דכתיב, (תהלים נא) לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. ולית לה בעלמא, דאיהו תביר לבא במספנא. תו אמר רבי שמעון, תא חזי, כל אינון בני עלמא, אתחזיון קמי קודשא בריה הוא, בגופא ונפשא, ומספנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודוי, וקודשא בריה הוא קריב לנפשא יתיר מגופא:

מספנא חד הוה בשבבותיה דר' ייסא, ולא הוה מאן דאשגח ביה, והוא הוה אכסיה, ולא תקיף בבני נשא, (דף ס"א ע"ב) יומא חד חלש, עאל עליה רבי ייסא, שמע חד קלא דאמר, טילקא טילקא, הא נפשא פרחא גבאי, ולא מטו יומוי. ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתבי נפשיה לגביה. קם רבי ייסא, שדי בפומיה, מיא דגרגרין, אפוטא דקונטא (ס"א דקופתא) אתבוע זיעא באנפוי, ותב רוחיה לגביה:

לבתר אתא ושאל ליה, אמר חייך רבי, נפשא נפקת מנאי, ומטו לה קמי פודסייא דמלפא, ובעת לאשתארא תמן, אלא דבעא קודשא בריה הוא לזכאה לה, ואכריזו עלה, זמין הוא רבי (ויקרא ע"ט ע"א וקמ"ד ע"א) ייסא, לסלקא רוחיה, ולא תקשרא בחד אדרא קדישא דזמינן חברייא לאתערא בארעא, והא אתקיננו תלת ברסיאן, דקימון לה ולחבריה. מההוא יומא הוה משגיחין ביה בני מתיה:

תו, מספנא אחרא אעבר קמיה דר' יצחק, והוה בידיה פלג מעה דכסוף. אמר ליה לרבי יצחק, אשלים לי ולבני ולבנתי נפשאן. אמר ליה והיך

חק לישראל – פרשת בשלח יום ב'

אֲשֵׁלִים נִפְשֵׁיכֶם, דָּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח גְּבָאי בַר פְּלַג מְעָה. אָמַר לִיה, בְּדָא אֲשֵׁלִימְנָא, בְּפֻלְג אַחְרָא דְאִית גְּבָאי, אֲפָקִיה וַיְהִיבִיה לִיה:
 אַחְזִיאֵי לִיה בְּחֻלְמִיה, דְּהוּה אַעְבַּר בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא, וּבַעָאן לְמִשְׁדִּייה בְּגוּוֹיָה, חָמָא לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, דְּהוּה אוּשֵׁיט יְדוּי לְקַבְלִיה, וְאָתִי הוּוּא מִסְכְּנָא וְאֲפָקִיה, וַיְהִיבִיה בִּידוּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְאֲשַׁתְּזִיב. כַּד אַתְעַר, נִפְל בְּפּוּמִיה, הָאִי קָרָא, (תהלים מא) אֲשֵׁרֵי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם דְעָה יִמְלֻטְהוּ יֵי:

הלכה – הרמב"ם הלכות ביאה פרק כב'

(ג) כשאירע מעשה אמנון ותמר גזר דוד ובית דינו על ייחוד פנויה ואע"פ שאינה ערוה בכלל ייחוד עריות היא ושמאי והלל גזרו על ייחוד כותית נמצא כל המתייחד עם אשה שאסור להתייחד עמה בין ישראלית בין כותית מכין את שניהן מכת מרדות האיש והאשה ומכריזין עליהן חוץ מאשת איש שאע"פ שאסור להתייחד עמה אם נתייחד אין לוקין שלא להוציא לעז עליה שזינתה ונמצאו מוציאין לעז על הבנים שהן ממזרים:
 (ד) כל אשה שאסור להתייחד עמה אם היתה אשתו עמו ה"ז מותרת להתייחד מפני שאשתו משמרתו אבל לא תתייחד ישראלית עם הכותי ואע"פ שאשתו עמו שאין אשתו של כותי משמרתו ואין להן בושה:

מוסר – מלוקט

מנהג ישראל תורה. להתעורר לתקן פגם הברית בשבועות אלו של שבועיים אשר כתוב בהן שעבוד ישראל וגאולתם והזמן מסוגל לעזור ולהועיל להתענות בימים אלו להוציא לאור ניצוצות קרי כשם שעל ידי ענוי במצרים יצאו לאור ניצוצות הקדושה. ועד שלא יבואו ימי הזקנה שאז מפני שיבה תש כחו ולא יוכל להתענות ולסגף עצמו. ימהר לשוב בדיכתיב (קהלת י"ב) וזכור את בודאיך בימי בחרותיך. והעיקר הוא לעשות גדרים וסייגים מכאן ולהבא שלא לבא לידי חטא ואז תהיה תשובה חשובה ומרוצה דאי לאו הכי לא עשה פלום ודומה לנוטע נטיעות נאות ובידו גרזן לעקור נטוע פן הדבר הזה מה יועיל בתשובתו אם לא ישמור עצמו ושמר רגלו מלקבד פעם אחרת. ועל ה' ישליך יתבו יאר עיניו להיות תשובתו תשובה גמורה ורצויה לפניו יתברך:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה,
 דניאלה פורטונה בת רואל, צדיקה בת שרה ז"ל